

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ»
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання вченої ради
Рівненського обласного інституту
післядипломної позашкільної освіти
22 червня 2023 № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом департаменту освіти і
науки обласної державної
адміністрації
28 червня 2023 № 166

Навчальна програма з позашкільної освіти
науково-технічного напрямку

гуртка «Мопедисти та мотоциклісти»

3 роки навчання

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою програми є формування компетентностей особистості в процесі конструювання та побудови мотоцикла, вивчення теорії та практики правил дорожнього руху.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

— *пізнавальної*, що забезпечує ознайомлення з технічними видами спорту; вивчення загальної будови мотоцикла й двигунів для нього; оволодіння необхідними знаннями керування гоночним мотоциклом, вивчення дорожніх знаків, правил дорожнього руху та поняттями про роботу з різним інструментом;

— *практичної*, що сприяє засвоєнню умінь і навичок керування гоночним мотоциклом, керування мотоциклом в дорожній обстановці, навичками роботи з різним інструментом;

— *творчої*, що забезпечує навчання технологій самостійного вдосконалення різних класів моделей мотоциклів за кресленнями і власної конструкції та їхню експлуатацію; стійкий інтерес до технічної творчості; розвиток технічного мислення, конструкторських здібностей гуртківців;

— *соціальної*, що передбачає виховання культури праці, відповідальності за результати власної діяльності; профілактику й попередження бездоглядності та правопорушень дітей через залучення їх до занять технічними видами спорту.

Матеріально-технічні умови для організації роботи гуртка: для навчання водінню мотоциклів потрібен майданчик розміром 150×50 м, закритий для руху транспорту та з мінімальним рухом пішоходів. Його слід розмістити подалі від житлових приміщень, дитячих садків, лікарень тощо, бо двигуни мотоциклів створюють шум.

Навчальні майстерні для зберігання й ремонту навчально-спортивної техніки, необхідний інструмент та обладнання (токарні, фрезерні, свердлильні верстати; наочні плакати з техніки безпеки при роботі з різним інструментом та на верстатах).

Програма передбачає 3 роки навчання:

початковий рівень – 144 год. (4 год. на тиждень), 1 рік навчання;

основний рівень – 216 год. (6 год. на тиждень), 1-й рік навчання;

основний рівень – 324 год. (9 год. на тиждень), 2-й рік навчання.

Ця програма реалізується у гуртку науково-технічного напрямку спортивно-технічного профілю позашкільної освіти спрямована на вихованців віком від 8 – до 23- ти років.

На заняттях у гуртках мопедистів та мотоциклістів початкового рівня вихованців ознайомлюють із історією мотобудування, загальною будовою мотоцикла. Гуртківці також вивчають конструкції мотоцикла з робочим об'ємом двигунів до 85 см³; освоюють водіння мотоцикла та прості технологічні операції з його технічного обслуговування (заміна й ремонт коліс, установка окремих вузлів та агрегатів тощо); отримують знання правил проведення змагань.

Заняття на гуртку мопедистів та мотоциклістів пов'язані з підвищеною небезпекою як для мотоциклістів, так і для оточуючих. Враховуючи це, інструктаж із питань техніки безпеки слід проводити 1 раз на місяць, а спеціальний інструктаж — кожен раз перед виконанням вправ із водіння.

На всіх тренуваннях із водіння слід використовувати сигнальні суддівські прапори. Кожен гуртківець під час виконання вправ із водіння та наступних тренувань обов'язково має одягати комбінезон, захисний шолом, рукавички, навіть якщо йому необхідно проїхати на невеликій швидкості декілька метрів. У процесі відпрацювання вправ, які становлять курс навчання водінню мотоцикла, слід використовувати таку форму занять як змагання (наприклад, на чіткість зупинки передніх коліс мотоцикла на декількох лініях, нанесених на дорожньому покритті через кожні 10–15 м).

У гуртках основного рівня 1-го року навчання вихованці освоюють основи конструювання, теорії руху мотоцикла, поглиблюють знання і навички, необхідних для побудови або вдосконалення конструкцій мотоциклів, а також покращанні майстерності водіння мотоциклів. Гуртківці мають навчитися керувати мотоциклом в екстремальних ситуаціях (дощ, сніг, лід).

На заняттях у гуртках основного рівня 2-го року навчання вихованців ознайомлюють із історією мотоциклобудування, загальною будовою мотоцикла,

правилами дорожнього руху. Гуртківці мають навчитися керувати мотоциклом в екстремальних ситуаціях (дощ, сніг, лід). Гуртківці також вивчають конструкції мотоцикла з робочим об'ємом двигунів до 125 см³; освоюють водіння мотоцикла та прості технологічні операції з його технічного обслуговування (заміна й ремонт коліс, установка окремих вузлів та агрегатів тощо), виконують поточний ремонт різних вузлів та механізмів двигуна та мотоцикла; знання правил проведення змагань, правил дорожнього руху та дорожніх знаків.

У таких гуртках слід використовувати мотоцикли з двигунами до 125 см³. При обслуговуванні мотоциклів дуже важливо ознайомити учнів з основами єдиної технології конструювання машин і механізмів, способами діагностики можливих несправностей та їхнього усунення.

Наприкінці навчального року слід провести кваліфікаційні змагання гуртківців (у них можуть брати участь учні, які добре відпрацювали всі вправи та впевнено керують мотоциклом), а також сформувати та підготувати команду для участі в районних, міських або всеукраїнських змаганнях учнівської молоді з мотоспорту.

За цією програмою можна проводити заняття в групах індивідуального навчання, які організовуються відповідно до «Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах».

Перевірка та оцінювання знань й умінь учнів здійснюється під час виконання ними практичних робіт, участі у змаганнях, а також на підсумкових заняттях.

Програма є орієнтовною. Керівник гуртка може вносити зміни й доповнення у зміст програми та розподіл годин за темами, враховуючи інтереси гуртківців, стан матеріально-технічної бази закладу

Початковий рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Вступне заняття.	2	2	—

2.	Мотоцикл, спортивний мотоцикл та мотоциклетний спорт. Навчально-наочні посібники з мотосправи.	4	2	2
3.	Загальна будова мотоцикла.	6	4	2
4.	Двотактні двигуни внутрішнього згоряння. Будова мотоциклетного двигуна.	20	4	16
5.	Технічне обслуговування, регулювання та ремонт мотоцикла.	12	4	8
6.	Заходи безпеки під час тренувань і проведення змагань.	6	2	4
7.	Змагання з мотокросу. Правила змагань із мотокросу.	4	2	2
8.	Підготовка мотоциклів до тренувань і змагань.	20	4	16
9.	Спеціальна фізична підготовка до участі у змаганнях. Перша долікарняна допомога.	4	2	2
10.	Навчальна їзда на мотоциклі.	26	2	24
11.	Спортивно-тренувальна їзда на мотоциклі.	30	2	28
12.	Організація та проведення змагань.	8	2	6
13.	Підсумкове заняття.	2	2	—
Разом:		144	34	110

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (2 год.)

Мета, завдання та зміст роботи гуртка. Загальні правила техніки безпеки. Мотоспорт як вид спорту.

2. Мотоцикл, спортивний мотоцикл та мотоциклетний спорт.

Навчально-наочні посібники з мотосправи (4 год.)

Історія мотоцикла: мотоцикл вчора, сьогодні, завтра. Сучасне мотобудування та перспективи його розвитку. Сучасні спортивні мотоцикли. Історія мотоспорту. Вікторини й настільні ігри, що підвищують якість засвоєння знань гуртківців.

Практична робота. Проектування, конструювання і виготовлення навчально-наочних посібників із правил дорожнього руху, проведення вікторин.

Удосконалення обладнання, інструментів і пристроїв, ознайомлення з будовою мотоцикла.

3. Загальна будова мотоцикла (6 год.)

Класифікація мотоциклів. Основні частини мотоцикла, їхнє призначення, розташування, взаємодія. Рами, двигуни, вузли трансмісії, колеса, механізми керування. Шини, які застосовуються на мотоциклах.

Практична робота. Ознайомлення з будовою мотоцикла, холодний тренаж.

4. Двотактні двигуни внутрішнього згоряння.

Будова мотоциклетного двигуна (20 год.)

Типи двигунів. Фази газорозподілу. Способи виявлення та усунення несправностей двигуна. Правила розбирання й складання картера двигуна. Регулювання, запалювання та добір свічок запалювання. Види паливно-мастильних матеріалів для двигунів. Поняття про октанове число. Карбюратор. Двигуни мотоциклів. Принцип роботи двотактного двигуна. Двотактний робочий цикл. Фази газорозподілу. Кривошипно-шатунний механізм, його призначення та принцип дії. Технологія ремонту кривошипно-шатунного механізму. Коробка пнремикання передач. Поняття про передаточне число. Система електрообладнання: генератор, система запалення магнето, свічки. Калильне число свічки. Паливна система. Карбюратор, його будова та робота. Утворення робочої суміші, її кількість та якість.

Практична робота. Показ фази розподілу чотири та двотактного двигуна. Регулювання випередження запалювання. Підбір свічок запалювання. Приготування паливної суміші. Розбирання та складання двигуна. Виготовлення прокладок картера. Встановлення й регулювання системи запалювання. Способи визначення та усунення можливих несправностей. Розбирання й складання карбюратора. Холодний тренаж.

5. Технічне обслуговування, регулювання та ремонт мотоцикла (12 год.)

Вимоги, які ставляться до технічного стану транспортних засобів. Небезпечні наслідки експлуатації технічно несправного транспорту. Вимоги до технічного

стану рульового управління, гальм, шин, рами, світлових приладів. Техніка безпеки під час виконання робіт і користування інструментом. Технічне обслуговування, регулювання та ремонт двигуна (кривошипно-шатунний механізм, механізм газорозподілу, система живлення, запалювання, змащування), вузлів трансмісії (зчеплення, коробка передач, головна передача) й механізму керування (кермо, система гальмування). Обслуговування шин. Колеса та їхній ремонт. Поводження з паливом, правила зливу, зберігання й транспортування.

Практична робота. Розбирання та складання кривошипно-шатунного механізму, регулювання коробки передач, гальмівної системи, механізму керування. Демонтаж і монтаж шин. Приготування паливної суміші. Холодний тренаж. Навчальна їзда.

6. Заходи безпеки під час тренувань та проведення змагань (6 год.)

Заходи безпеки, пов'язані з правильною організацією навчально-тренувальних занять і змагань. Заходи безпеки, пов'язані з технічним станом мотоциклів, екіпіруванням та одягом мотоспортсменів, станом здоров'я й самопочуттям. Заходи безпеки з медичного та протипожежного забезпечення.

Практична робота. Підготовка майданчика для тренувань. Технічний огляд мотоцикла. Підготовка протипожежного та медичного спорядження. Навчальна їзда.

7. Змагання з мотоспорту. Правила змагань із мотоспорту (4 год.)

Види змагань. Спортивні звання й розряди, порядок їхнього присвоєння. Порядок проведення змагань, суддівство, правила поведінки учасників змагань, сигнальні прапори.

Практична робота. Підготовка кросової траси до навчальної їзди на мотоциклі. Підготовка й технічний огляд мотоциклів. Заправка паливною сумішшю. Запуск і зупинка двигуна. Навчальна їзда.

8. Підготовка мотоциклів до тренувань і змагань (20 год.)

Техніка безпеки при роботі з інструментом під час обслуговування мотоциклів. Огляд нових конструкцій мотоциклів. Розрахунок вузлів ходової частини спортивного мотоцикла на міцність. Поняття про форсування двигуна,

аналіз сучасних конструкцій двигунів. Удосконалення агрегатів і механізмів мотоцикла.

Практична робота. Розбирання та складання двигуна. Установлення його на мотоцикл. Налагодження й обкатка. Монтаж і встановлення систем живлення, запалювання, гальмування та паливної системи. Навчальна їзда. Ходові випробовування.

9. Спеціальна фізична підготовка до участі у змаганнях.

Перша долікарняна допомога (4 год.)

Кістки, зв'язки і суглоби, їхня будова та взаємодія. Кровообіг, обмін речовин. Значення відпочинку й сну в забезпеченні працездатності спортсменів. Роль центральної нервової системи у діяльності всього організму. Недопустимість паління, вживання алкоголю та наркотиків. Значення фізичних вправ для розвитку фізичних і духовних здібностей, підвищення спортивних результатів. Правила особистої гігієни. Профілактика спортивних травм. Перша допомога при травмуваннях.

Практична робота. Вправи для розвитку рухомих якостей мотоспортсменів різного віку й кваліфікації, а також ті, що сприяють швидкій реакції їхнього орієнтування на трасі, керування, гальмування. Плавання, легкоатлетичні види вправ.

10. Навчальна їзда на мотоциклі (26 год.)

Вступний інструктаж. Ознайомлення з послідовністю проїзду трасою за розміткою. Посадка водія. Способи керування мотоциклом при проходженні різних елементів траси.

Практична робота. Виконання вправ щодо водіння мотоцикла:

- а) посадка водія, освоєння правильного положення рук на кермі, оперування важелем перемикавання передач, педалями (при непрацюючому двигуні);
- б) запуск двигуна;
- в) відпрацювання руху з місця, гальмування на нерухомому мотоциклі;
- г) перемикавання передач на нерухомому мотоциклі;
- г) рух із місця та гальмування;

- д) розгін по прямій;
- ж) перемикання на нижчу передачу;
- з) відпрацювання техніки старту;
- е) способи гальмування;
- є) вивід мотоцикла із заносу;
- к) проходження кривих на максимальній швидкості (без заносу).

11. Спортивно-тренувальна їзда на мотоциклі (30 год.)

Рух і маневрування на майданчику, обладнаному для фігурного водіння. Техніка проходження траси з поворотами різного радіусу та напрямку. Способи й техніка обгону на трасі. Техніка і тактика старту, руху по дистанції, обгону та фінішування. Вибір місця після старту.

Практична робота. Виконання практичних вправ із водіння.

12. Організація й проведення змагань (8 год.)

Питання організації змагань. Підготовка та оформлення місця проведення змагань.

Практична робота. Участь у змаганнях і суддівстві змагань.

13. Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи гуртка. Нагородження гуртківців. Рекомендації щодо проведення літнього періоду.

Основний рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Вступне заняття	3	3	—
2.	Елементи теорії руху мотоцикла	12	6	6
3.	Двотактні двигуни внутрішнього згоряння.	21	3	18
4.	Класифікація та технічні вимоги до спортивних мотоциклів. Правила змагань.	30	18	12
5.	Підготовка мотоцикла до тренувань і змагань.	27	3	24

6.	Заходи безпеки на тренуваннях і змаганнях.	12	3	9
7.	Спортивно-тренувальна їзда на мотоциклі. Керування мотоциклом в екстремальних умовах.	69	6	63
8.	Психофізіологічна та спеціальна фізична підготовка до участі у змаганнях. Долікарняна допомога.	9	3	6
9.	Організація та проведення кваліфікаційних змагань.	15	3	12
10.	Екскурсії.	12	–	12
11.	Технічна конференція.	3	3	–
12.	Підсумкове заняття.	3	3	–
Разом:		216	54	162

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (3 год.)

Обговорення плану роботи гуртка. Інструктаж із техніки безпеки. Завдання на навчальний рік.

2. Елементи теорії руху мотоцикла (12 год.)

Основні сили та моменти, що діють на мотоцикл під час руху. Поняття про керуваність мотоцикла. Динамічні особливості старту та розгону. Сили й моменти, які діють на передню та задню осі. Сили при гальмуванні. Сили під час руху на повороті без бокового зносу коліс; рух із зносом задніх коліс, із зносом усіх коліс.

Практична робота. Показати основні сили, що діють на мотоцикл під час прямолінійного руху, а також на мотоцикл, який повертає. Те ж саме при прискоренні та гальмуванні. Навчальна їзда.

3. Двотактні двигуни внутрішнього згоряння (21 год.)

Типи двигунів. Фази газорозподілу. Способи виявлення та усунення несправностей двигуна. Технологія ремонту кривошипно-шатунного механізму. Правила розбирання та складання картера двигуна. Регулювання, запалювання й підбір свічок запалювання. Види паливо-мастильних матеріалів для двигунів. Поняття про октанове число. Карбюратор.

Практична робота. Показати фази розподілу чотири та двотактного двигуна.

Відрегулювати випередження запалювання. Підбір свічок запалювання. Приготування паливної суміші. Навчальна їзда.

4. Класифікація й технічні вимоги до спортивних мотоциклів.

Правила змагань (30 год.)

Організація змагань. Присвоєння спортивних звань і розрядів, спортивна класифікація.

Практична робота. Розподілення мотоциклів за класами. Виконання технічних вимог. Дотримання правил змагань. Навчальна їзда. Підготовка та участь у змаганнях.

5. Підготовка мотоцикла до тренувань і змагань (27 год.)

Техніка безпеки при роботі з інструментом під час обслуговування мотоциклів. Огляд нових конструкцій мотоциклів. Розрахунок вузлів ходової частини спортивного мотоцикла на міцність. Поняття про форсування двигуна, аналіз сучасних конструкцій двигунів. Удосконалення агрегатів і механізмів мотоцикла.

Практична робота. Розбирання та складання двигуна. Встановлення на мотоцикл. Налагодження та обкатка. Монтаж і встановлення систем живлення, запалювання, гальмування та паливної системи. Навчальна їзда. Ходові випробовування.

6. Заходи безпеки на тренуваннях і змаганнях (12 год.)

Заходи безпеки, що сприяють правильній організації й дотриманню дисципліни під час навчально-тренувальних занять і змагань. Заходи безпеки, пов'язані з технічним станом мотоциклів, екіпіруванням, станом здоров'я учнів. Заходи безпеки з медичного та протипожежного забезпечення.

Практична робота. Долікарняна допомога.

7. Спортивно-тренувальна їзда на мотоциклі.

Керування мотоциклом в екстремальних умовах (69 год.)

Керування мотоциклом в екстремальних умовах. Вплив погодних умов на керуваність мотоцикла. Тактика ведення перегонів. Техніка старту. Проходження поворотів. Техніка гальмування.

Практична робота. Виконання вправ та маневрування. Відпрацювання техніки швидкісного проходження складних ділянок траси.

8. Психофізіологічна та спеціальна фізична підготовка до участі у змаганнях. Долікарняна допомога (9 год.)

Роль і значення психічного стану спортсменів на змаганнях. Вправи, які сприяють швидкому орієнтуванню на трасі та реакції оперування органами керування. Загальна фізична підготовка.

Практична робота. Виконання вправ за індивідуальними планами тренувань і фізичної підготовки гуртківців. Засоби долікарняної допомоги. Навчальна їзда.

9. Організація та проведення кваліфікаційних змагань (15 год.)

Правила й порядок проведення змагань. Техніка безпеки під час змагань. Оформлення ліцензій.

Практична робота. Підготовка та оформлення місця проведення змагань. Участь у змаганнях і суддівстві. Навчальна їзда.

10. Екскурсії (12 год.)

Ознайомлення з роботою місцевих спортивних клубів, шкіл. Відвідання виставок, змагань. Екскурсії на виробництво.

11. Технічна конференція (3 год.)

Обговорення питань конструкторських рішень у побудові спортивного мотоцикла, організації та проведення кваліфікаційних змагань із мотоспорту тощо.

12. Підсумкове заняття (3 год.)

Підведення підсумків роботи гуртка. Нагородження кращих гуртківців. Рекомендації щодо роботи в літній період.

Основний рівень, другий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Вступне заняття.	3	3	—
2.	Вивчення теорії руху мотоцикла.	21	9	12
3.	Двотактні двигуни внутрішнього	39	9	30

	згоряння.			
4.	Психофізіологічна та спеціальна фізична підготовка до участі у змаганнях. Правила змагань. Долікарняна допомога.	12	3	9
5.	Дорожні знаки.	36	21	15
6.	Вивчення правил дорожнього руху.	63	27	36
7.	Заходи безпеки на тренуваннях і змаганнях.	18	3	15
8.	Спортивно-тренувальна їзда на мотоциклі.	99	9	90
9.	Організація та проведення кваліфікаційних змагань.	21	3	18
10.	Екскурсії.	9	—	9
11.	Підсумкове заняття.	3	3	—
Разом:		324	90	234

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (3 год.)

Обговорення плану роботи гуртка. Інструктаж із техніки безпеки. Завдання на навчальний рік.

2. Вивчення теорії руху мотоцикла (21 год.)

Основні сили та моменти, діючі на мотоцикл під час руху. Поняття про керованість мотоцикла. Динамічні особливості старту та розгону. Сили й моменти, які діють на передню та задню осі. Сили при гальмуванні. Сили під час руху на повороті без бокового зносу коліс; рух із зносом задніх коліс, із зносом усіх коліс.

Практична робота. Показати основні сили, що діють на мотоцикл під час прямолінійного руху, а також на мотоцикл, який проходить поворот. Навчати спортсмена проходити повороти на максимальній швидкості. Те ж саме при прискоренні та гальмуванні.

3. Двотактні двигуни внутрішнього згоряння (39 год.)

Типи двигунів. Фази газорозподілу. Способи виявлення та усунення несправностей двигуна. Ремонт кривошипно-шатунного механізму. Правила

розбирання та складання картера двигуна. Можливі несправності картера двигуна. Будова та принцип роботи коробки перемикачів передач. Ремонт коробки перемикачів передач. Поняття про форсування двигуна, аналіз сучасних конструкцій двигунів. Матеріали для виготовлення двигунів та їх властивості. Удосконалення агрегатів і механізмів мотоцикла.

Регулювання системи запалювання й підбір свічок запалювання. Види паливо-мастильних матеріалів для двигунів. Поняття про октанове число бензину. Карбюратор.

Практична робота. Навчити гуртківців ремонтувати кривошипно-шатунний механізм, картер двигуна та коробку перемикачів передач. Показати фази розподілу чотири та двотактного двигуна. Відрегулювати випередження запалювання. Підбір свічок запалювання. Приготування паливної суміші.

4. Психофізіологічна та спеціальна фізична підготовка до участі у змаганнях. Правила змагань. Долікарняна допомога (12 год.)

Роль і значення психічного стану спортсменів на змаганнях. Налаштування спортсмена на гонку. Вправи, які сприяють швидкому орієнтуванню на трасі та реакції оперування органами керування. Загальна фізична підготовка. Правила змагань. Перша медична допомога при травмуванні.

Практична робота. Виконання вправ за індивідуальними планами тренувань і фізичної підготовки гуртківців. Засоби долікарняної допомоги.

5. Дорожні знаки (36 год.)

Вивчення дорожніх знаків, табличок та дорожньої розмітки. Вивчення комбінації дорожніх знаків, табличок та дорожньої розмітки. Попереджувальні знаки. Знаки пріоритету. Заборонні знаки. Наказові знаки. Інформаційно-вказівні знаки. Знаки сервісу. Таблички до дорожніх знаків. Дорожня розмітка.

Практична робота. Застосування дорожніх знаків на практиці. Практична їзда з урахуванням дорожніх знаків, табличок та дорожньої розмітки.

6. Вивчення правил дорожнього руху (63 год.)

Вивчення правил дорожнього руху. Застосування правил дорожнього руху. Обов'язки і права водіїв механічних транспортних засобів. Рух транспортних

засобів із спеціальними сигналами. Обов'язки і права пішоходів та пасажирів. Вимоги до водіїв мопедів і велосипедів. Регулювання дорожнього руху. Міжнародний рух. Номерні, розпізнавальні знаки, написи і позначення. Технічний стан транспортних засобів та їх обладнання.

Практична робота. Впровадження правил дорожнього руху під час навчального водіння мотоцикла. Розігрування дорожніх ситуацій під час навчальної їзди. Дотримання правил водіння. Підготовка до водіння на автошляхах.

7. Заходи безпеки на тренуваннях і змаганнях (18 год.)

Заходи безпеки, що сприяють правильній організації й дотриманню дисципліни під час навчально-тренувальних занять і змагань. Заходи безпеки, пов'язані з технічним станом мотоциклів, екіпіруванням, станом здоров'я учнів. Заходи безпеки з медичного та протипожежного забезпечення.

Практична робота. Долікарняна допомога.

8. Спортивно-тренувальна їзда на мотоциклі (99 год.)

Керування мотоциклом в екстремальних умовах. Вплив погодних умов на керованість мотоцикла. Тактика ведення перегонів. Техніка старту. Проходження поворотів. Проходження поворотів на максимальній швидкості. Техніка гальмування.

Практична робота. Виконання вправ та маневрування. Відпрацювання техніки швидкісного проходження складних ділянок траси.

9. Організація та проведення кваліфікаційних змагань (21 год.)

Правила й порядок проведення змагань. Відбір спортсменів на обласні змагання. Техніка безпеки під час змагань. Оформлення ліцензій. Проходження медкомісій.

Практична робота. Підготовка та оформлення місця проведення змагань. Участь у змаганнях і суддівстві.

10. Екскурсії (9 год.)

Ознайомлення з роботою місцевих спортивних клубів, шкіл. Зустрічі з провідними мотоспортсменами. Відвідання виставок, змагань.

11. Підсумкове заняття (3 год.)

Підведення підсумків роботи гуртка. Нагородження кращих гуртківців.
Рекомендації щодо роботи в літній період.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Гуртківці мають знати:

- історію мотобудування та сучасні спортивні мотоцикли;
- техніку безпеки під час виконання робіт і користування інструментом;
- елементи теорії руху мотоцикла;
- дорожні знаки;
- заходи безпеки під час тренувань і проведення змагань;
- правила змагань із мотокросу;
- класифікацію спортивних мотоциклів та їхню будову;
- типи двигунів і принцип роботи двигуна внутрішнього згоряння;
- способи визначення та усунення можливих несправностей;
- способи керування мотоциклом при проходженні різних елементів

мотоциклетної траси.

Гуртківці мають уміти:

- розбирати та складати двигун мотоцикла;
- виконувати загальне технічне обслуговування мотоцикла;
- усувати можливі несправності;
- виконувати ремонт, регулювання та модернізацію мотоцикла;
- приготувати паливну суміш;
- надавати першу допомогу при травмуваннях;
- виконувати різні вправи з водіння мотоцикла;
- керувати мотоциклом в екстремальних умовах;
- підготувати майданчик для тренувань, протипожежне та медичне спорядження.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Быков К. П. Мотоцикл «Минск». Эксплуатация, ремонт: пособие по ремонту / К. П. Быков. – Чернигов : ПКФ «Ранок», 1998. – 160 с.
2. Гинцбург М. Г. Устройство и обслуживание мотоциклов / М. Г. Гинцбург. – Изд. 4-е перераб. – М. : Машиностроение, 1972. – 392 с.
3. Ревков В. А. Програма гуртка юних мопедистів / В. А. Ревков. – К. : Рад. шк., 1972. – 44 с.
4. Рихтер Т. Програма підготовки з автотоспорту / Т. Рихтер. – К. : ДЮСТШ, 1997. – 72 с.
5. Сапин М. Р. Возрастная анатомия и физиология: Учебное пособие / М. Р. Сапин, В. И. Сивоглазов. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 273 с.

Директор комунального закладу «Рівненський
обласний центр науково-технічної творчості
учнівської молоді» Рівненської обласної ради

Володимир ЮЖАКОВ